280031
Anul I. No. 10 EXEMPLARUL 1 LEU Timisoara, Luni 15 August 1932.

VREREA

Director: Ion Stoia-Udrea
Redacția și Administrația: Timișoara, I., Str. E. de Savoya 4.
Abonamente: 100 lei anual; 8 lei lunar.
:—: Apare săptămânal :—

Conversiunea datoriilor urbane

București. Comitetul Asociației pentru conversiunea datoriilor urbane a ținut azi o ședință în care a luat cunostiință despre rezultatul intervențiilor D-lui Tănăsescu, președintele asociației pe lângă diferiții conducători ai majorității precum și a opoziției. D-l Tănăsescu a arătat că toți șefii de partide — fără excepție — sunt pentru conversiunea datoriilor dela orașe.

Comitetul a votat apoi următoarea moțiune, pe care o vor înainta guvernului, pentrucă în spiritul acesteia să se pregătească proectul de lege, ce urmează să fie adus în desbaterile parlamentului.

Moțiunea cuprinde următoarele puncte:
1. Suspendarea execuțiunilor silite la orașe.
2. Reducerea creanțelor orășănești cu 50%
3. Eșalonarea plăților pe timp de 20 ani și cu un procent de 4%
4. Recalcularea dobânzilor pe cinci ani în urmă.
5. Reviziurea, pe baza recalculării, a cametelor plătite pe cei cinci ani din urmă.

D-l Duca pus sub tutelă?

Ziarul „Cuvântul“ aduce stirea urmatoare, care cu drept cuvânt ne surprinde:

Din cauza grașelilor comise o reacțiune puternică s'a produs în partid împotriva d-lui Duca. Bătrânii liberali nemulțumiți și de faptul că d. Duca a introdus pe listele partidului cu prilejul alegerilor generale, o mulțime de persoane care n'aveau nici o legătură cu organizațiile unde candidau, cer să se institue un comitet restrâns de conducere la direcția partidului.

Acest comitet ar avea căderea să-l pună pe d. Duca sub control. D-sa n'ar mai putea să facă nici o declarație și nici o acțiune fără ca să aibă asentimentul acestui comitet,

D. Duca impresionat de atmosfera ce și-a creat-o în partid, caută să capetze din nou bunăvoința fruntașilor liberali printr'o acțiune violentă ce vrea s'o ducă împotriva guvernului. Incercările sale sunt zadarnice. Nimeni nu mai are încredere în politica pe care o face. D. Duca astăzi nu-și mai poate salva temporal șefia, decât aprobând instituirea unui comitet de control at activităței sale.

Instituirea comitetului de control.

Greșelile ce le-a făcut în ultima vreme d. I. G. Duca au provocat o vie impresie asupra fruntașilor din partidul liberal. D. Duca a reușit din nou să izoleze partidul și să-i creeze o situație destul de ciudată în ritmul în care se desfășoară astăzi viața noastră de stat.

D, Duca a sperat în ultimii ani să-i convingă pe național-țărăniști să facă un front comun cu partidul liberal ca să dicteze astfel țărei guvernele ce le-ar fi convenit. Socotelile d-lui Duca au ieșit rău. Național-țărăniști l'au lăsat să creadă că sunt de acord cu politica ce o preconiza însă când au văzut că evenimentele se desfășoară în favoarea lor, l-au atacat violent.

Fruntașii liberali au fost întotdeauna împotriva unui acord cu național-țărăniștii. Ei însă, l-au urmat și ascultat pe d. Duca, fiindcă pretindea că acordul dintre d-sa și d. Madgearu este atât de ferm încât nimic și nimei nu-l poate clătina.

Cât a fost de naiv d. Duca s'a văzut. Primul care l-a atacat fără să-l încurajoee a fost d. Madgearu.

Dl. Hoover pentru respectarea tratatelor de pace.

Washington. — In toate cercurile politice se remarcă în deosebi pasagiul din discursul ținut de d. Hoover privitor la politică externă, în care președintele Statelor Unite a declarat textual:

„Am luat inițiativa de a transforma pactul Briand-Kellog într'un instrument menit să asigure soluționarea pașnică a tuturor conflictelor, sub presiunea opiniei publice“.

„Nu recunoaștem, nu vom recunoaște niciodată dreptul la posesiunea unor teritorii ocupate prin violarea tratatelor de pace“.

O excrocherie uriașă în Franța.

Paris. — Parchetul a dat azi ordonanță de neurmărire impotriva bancherului grec Mavomati și a unui profesor de drept public, implicați într'o excrocherie de 90 milioane franci, comisă cu ocaziunea livrărilor de zahăr, făcute de Germania în Franța, cu titlu de prestațiuni în natură.

Această afacere era la instrucție încă din anul 1929. Motivele cari au determinat Parchetul să dea ordonanța de neurmărire vor fi publicale ulterior.

Holeră la Charbin.

Mukden. — Ziarul „Daily Telegraph“ anunță că regiunea Kharbin suferă foarte mult de pe urma inundațiilor. In regiunea inundată s'a ivit epidemia de holeră. Numărul morților se ridică la 28.000. Au rămas fără de adăpost 90.000 oameni.

Egiptul și-a recâștigat independența.

Ziarele londoneze anunță, că Sidki Pașa, primministrul Egiptului va sosi pela finea lunii Octomvrie la Londra spre a semna tratatul de alianță anglo-egiptean.

Punctele principale ale acestui tratat sunt următoarele:

Egiptul va fi părăsit de orice forță armată engleză, va avea dreptul să-și întrețină armată proprie în Sudan, iar la Londra va fi numit un ambasador egiptean, iar la Cairo unul englez.

Prin aceasta se restabilește complect suveranitatea Egiptului, care în schimbul concesionării canalului Suez, va primi din partea Angliei și un împrumut.

SPORT

Timișoara.

R.G.M.T.-C.A.A. 5:o (3:o)
Match amical

Echipa muncitorească din Timișoara a repurtat o victorie binemeritată. Punctele au fost marcate de către Rădulescu (2), Buza, Stockschläger și Iovicin.

Chinezul-Ilsa 4:2 (2:2)

Echipa Ilsa s'a prezentat pe teren cu rerezerve, astfel că echipa Chinezul, superioară ca tehnică, a reputat o victorie frumoasă.

Arad.

La Arad în cadrele unei întâlniri regionale au avut loc două matchuri foarte interesante.

Amefa-C.A.O. 3:3 (2:1)

Ripensia-Gloria C.F.R. 4:3 (1:o)

Brava echipă timișoreană a repurtat o nouă victorie strălucită, dând încă odată dovezi de minunatele sale aptitudini. In partea primă a metchului Ripensia a jucat moderat, însă în a doua parte a desfășurat un tempo extraordinar de vioiu, reușind astfel să-și asigure o victorie dintre cele mai frumoase. Goalurile au fost marcate din partea Ripensiei de către Schwatz, Raffinski (2) și Beke.

Streinătatea

Berlin

Ferencváros-Tennis Borusia 5:3 (4:1)

Varsovia

Attilla (Miskolc)-Varsavianska 5:1 (2:0)

Olimpiada X-a

Pe ziua de eri (14 Aug.) au fost următoarele rezultate:

La scrima individuală locul I. G. Piller (maghiar), iar locul II. Gaudini (italian), La Box categoria muscă maghiarul Enekes a obținut șampionatul mondial.

Astăzi 15 Aug. va avea loc încă un concurs de inot-stafetă la 4x200 m. între continente și cu aceasta Olimpiada va lua sfârșit printr'o serbare grandioasă.

Redacționale

In urma unui diferend ivit intre personalul tehnic și administrația ziarului nostru, am fost siliți să aparem cu numărul acesta, în mod excepțional, numai în două pagini. Numărul viitor va apare iarăși în condițiuni normale, Luni la orele 6 dimineața

Lăptăria Comunală

a fost discreditată în mod sistematic prin campaniile de presă indreptate impotriva foştilor ei conducători.

Trebuieste redus pretul laptelui.

Timişoara. — Pentru streinul care nu este obişnuit cu moravurile noastre locale pare cu totul de neînţeles faptul, că una dintre cele mai utile şi mai necesare întreprinderi ale municipiului nostru, Lăptăria Comunală, produce cele mai mari bătăi de cap conducătorilor de totdeauna ai municipiului, prin faptul că în fiecare an bilanţul acestei întreprinderi se încheie cu pierderi de milioane. Şi este de mirare într'adevăr, ca această intreprindere creiată cu investiţii de milioane de către municipiu, înzestrată cu cele mai moderne instalaţiuni, prevăzută cu toate cele necesare pentru a aproviziona oraşul cu cel mai bun şi mai curat lapte, nu poate totuşi să propăşească, din simplul motiv că marile mase de consumători se feresc de produsele Lăptăriei şi consumă mai îndată laptele, — şi derivatele lui, — adus în oraş de către vânzători, cari nu sunt supuşi unui preamare control, consumă mai îndată un lapte nepurificat şi acărui curăţenie este de multe ori indoelnică şi conţinutul de materii hrănitoare mai întotdeauna inferior. Şi s'a îndrăcinat aşa de adânc în conştiinţa marelui public neîncrederea în produsele Lăptăriei Comunale, încât de multe ori am avut ocazia să vedem aceia, că un dintre revânzătorii sau distribuitorii produselor Lăptăriei, deci aceia cari beneficiază de pe urma acestor produse şi pot ajunge mai uşor la ele, preferă să consume ei înşi lapte adus din alte părţi.

Fireste că în felul acesta, având un număr infim de consumatori pentru produsele sale, Lăptăria care este amenajată pentru a aproviziona aproape întreg consumul de lapte al municipiului, şi lucrează în consecinţă cu o regie considerabil mai mare decât să poată fi acoperită de către desfacerea redusă, pe care o are astăzi, nu poate să prospereze şi este silită să prezinte în fiecare an bilanţuri deficitare.

Incercând o anchetă în chestiunea Lăptăriei reuşit să stabilim unele lamuri destul de interesante. In primul rând am încercat să stabilim cauzele cari fac ca marele public să se abţină dela produsele Lăptăriei.

Preţul preaurcat al laptelui dela Lăptărie este una din aceste cauze.

Intr'adevăr faţă de preţurile de pe piaţă preţul laptelui dela Lăptăria Comunală prezintă o urcare considerabilă. Este adevărat că acest lapte este cu mult superior celui adus pe piaţă de către particulari şi pe lângă aceia prezintă o garanţie serioasă de curăţenie, însă în vremile grele de astăzi consumatorul este nevoit să se gândească mereu la economii şi preferă un lapte mai prost chiar, dar să fie mai eftin. De aceia o reducere a preţului laptelui este foarte necesară şi urgentă, ceiace, după cum suntem informaţi constitue şi una din preocupările principale ale actualului director al Lăptăriei.

A doua cauză a lipsei de consumatori o constitue apoi

neincrederea publicului in produsele Lăptăriei, neincredere creiată de nesfârşitele campanii de presă indreptate impotriva acestei intreprinaderi.

Aproape zi cu zi, dela infiinţarea ei şi până astăzi, Lăptăria a fost obiectul unor nesfârşite atacuri din partea unei părţi a presei ideosebi a celei minoritare. Cauzele atacurilor sunt multiple şi ar fi nefolositor să le mai cercetăm. In cele mai multe cazuri a fost vorba de chestiuni personale, de atacuri îndreptate impotriva forşilor ei conducători, însă trote acestea au prejudiciat numele bun al înprinderii. A fost suficient să se fi găsit într'o bucată de unt o aşchie minusculă de lemn sau să se fie înăcrit laptele într'o sticlă ţinută mai multe zile în depozit de către un revânzător, ca unele ziare să scrie coloane întregi despre nepriceperea sau reavoinţa celor cari conduc Lăptăria şi despre proasta calitate a produselor ei. Care a fost interesul acestor atacuri, — căci un interes a existat, — nu cercetăm pentru moment (urmând să vorbim despre aceasta când vom reveni asupra unei alte laturi a problemei Lăptăriei Comunale) — am vrut să stabilim numai că toate aceste campanii periodice şi continui, au creiat acea aversiune a marelui public pentru tot ce provine dela Lăptărie. Anihilarea acestei aversiuni şi recăştigarea, sau mai îndată creiarea încrederii marelui public consumator este problema care se pune mai urgent nouei conduceri a acestei intreprinderi. De rezolvarea ei depinde în bună măsură soarta Lăptăriei, fiindcă posibilitatea unei propăşiri este strâns legată de încrederea publicului. Fără încredere nu există consumatori, şi fără consumatori nu poate fi propăşire.

Dar problema mai are şi alte laturi.

—oxo—

Primim la Redacţie, curugămintea de a publica. următoarea

Scrisoare deschisa d-lui Zoltan Franyó.

Prietene Zoltan,

Două au fost ziarele scrise în limba maghiară care s'au ocupat de agresiunea a căror victimă au fost doi colegi de-ai noştri. Au fost ziarul tău şi confratele »Esti Ujság« din Arad. Eu le mulţumesc în numele confraţilor -ai tăi şi ai mei- victime ale agresiunei, tocmai fiindcă nu sunt interesat. Sau, sunt interesat în aceiaş măsură în care eşti şi tu şi ceilalţi confraţi din Timişoara, independent de limba în care îşi aştern gândirea lor.

Intrebat de mulţi prieteni comuni asupra tăcerei celorlalţi prieteni ai noştri şi cauzelor ce au determinat această tăcere, nu le-am putut da nici un răspuns, după cum nici tu- sau oricare altul- nu ar fi putut satisface această curiozitate.

Le-am explicat însă motivul pentru care TU ai dat importanţă acestui fapt pe care nu l'ai socotit divers sau de minimă importanţă.

Şi tu ai fost printre aceia cari au protestat la timp- şi pe bună dreptate- atunci când s'au comis acte de violenţă fizică împotriva lui X şi Y cari vorbeau altă limbă decât vorbesc eu românul. Şi atunci ai făcut — oarecum — opinie separată. Ai protestat în măsura importanţei actului de violenţă, dar fără a-i da proporţii homerice menite să-l ducă tocmai în faţa aeropagului internaţional dela Geneva. Probabil însă că greşeai atunci când acordai mai puţină importanţă lovirei cetăţeanului minoritar din Vinga decât aceia a agresiunei unui coleg de gazetărie. Cel putin, alţi prieteni comuni ai noştri au văzut aşa cum îţi spun eu acum: mai mult doare pe un confrate lovirea unui simplu cetăţean decât lovirea unui confrate. Altminteri nu s'ar putea explica de ce în primul caz se obişnuieşte a se face vâlvă şi în a douilea caz se observă cea mai mare discreţie.

Eu nu vreau să pun chestiunea în discuţie şi să-mi exprim în scris păreri. In astfel de cazuri eu am obişnuit să dau dovada cu faptele — aşa cum îmi cerea datoria — să intervin şi — atunci când am avut noroc — să izbutesc să zmulg satisfacţiuni pentru confratele căruia îi erea necesar modestul meu ajutor. De aci şi legăturile de adâncă prietenie şi de stimă reciprocă ce mă leagă de toţi confraţi locali, indiferent de limba în care îşi exerciteazâ profesia.

Eu ţin însă neapărat să pun în discuţie cazul tău, fiindcă este special. Faci parte dintre cei ce sosocotesc că astăzi, aici şi în restul lumii, deosebirea de naţionalitate nu mai poate juca nici un rol. In această direcţie te afli pe acelaş plan de gândire cu toţi ceilalţi confraţi ai noştri din Timişoara. In special, eşti printre puţini cari cred că între intelectuali şi mai cu osebire între scriitori şi artişti, problema de diferenţiere cere să fie înlocuită printr'o solidaritate dintre cele mai strânse. De altminteri aceasta m,a apropriat de tine în trecut şi fără falsă modestie, trebue să recunoaştem că — cel puţin — pe teren artistic colaborarea noastră a servit prestigiului culrei maghiare prin spectacolele teatrului nostru, dar a servit şi apropriere sufleteşti româno-maghiare.

Asta venea dela faptul că am căutat să ne cui noastem reciproc cât mai aproape.

Dacă astăzi tu nu te desminţi şi te afli din nou alături de noi, aceasta nu o faci pentru albaştrii me ochi si nici din spririt de conservare. Desigur că nu ai judecat cu teamă: „dacă gazetari români sunt terorizaţi, la ce trebue să ne aşteptăm noi? Deci să protestăm înainte ca regimul să se generalizeze şi asupra noasfră“. Nu. N'ai judecat aşa. Nu aceasta a fost criteriul tău.

Aplecat asupra hieroglifelor japoneze şi chinezeşti, asupra cirilicelor slavilor, asupra gândirilor lui Francisc Jamnes, lui Apollinaire, lui Jules Laforgue, lui Fonzano şi alţii printre cari şi gânditorii noştri pe cari — pe toţi — i-ai tălmăcit, ai pipăit suflete, te-ai integrat sbuciumărilor sufleteşti, ai învăţat să înţălegi şi prin alte prizme decât acelea ce ţi le oferă viaţa unui oraş de provincie.

Ne cunoşti pe noi românii, după cum îi cunoşti pe francezi, pe germani (acel Rilke cu care ai îmbogăţit literatura maghiară) până şi pe chinezi

Tu frământător de idei generoase şi cioplitor de versuri sonore, tu veşnicul revoltat şi totuşi atât de înţelegător, tu făuritor de curente literare (mă gândesc ca „GENIUS“ va reapare) şi viespe polemistă, ai înţeles mai de vreme cu zece ani ceiace vor trebui să înţeleagă — oricare ar fi situaţia — şi ceilalţi prieteni comuni ai noştri.

Meritul tău — evident — nu este mare. La urma urmelor o bătaie se uită repede.

Rămâne gestul de colegialitate care nu ne surprinde şi care nu merita nici măcar să fie subliniat. Fiindcă situaţiile politice trec, dar noi rămânem aceiaşi, la acelaş post şi pe aceiasi linie.

Al tău Radu Urlăţianu.

Redactor resp.: Ion Stoia-Udrea
Ed. „VREREA“ Tip. Csendes.
Timişoara.